

Міністерство культури України
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
Інститут мистецтв та дизайну
Кафедра режисури

МАТЕРІАЛИ

Сьомої Міжнародної науково-творчої конференції

*КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ:
ПІВОРЧІСТЬ ПІА ТЕХНОЛОГІЇ*

9 квітня 2014 р.

Київ – 2014

Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології :
зб. матеріалів Сьомої Міжн. наук.-творчої конф., м. Київ, 9 квітня
2014 р. – К. : НАКККіМ, 2014. – 192 с.

Збірник містить матеріали Сьомої Міжнародної науково-творчої конференції, проведеної кафедрою режисури Інституту мистецтв та дизайну Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв 9 квітня 2014 року. До збірника увійшли тези доповідей, в яких, відповідно до заявлених секцій, розглядаються такі проблеми: «Мистецький простір: минуле та сучасність», «Режисура та звукорежисура: мистецтво, освіта, технології», «Питання мистецької та загальної педагогіки», «Культура, мистецтво, художньо-інформаційні технології: дослідницькі практики молоді».

Редакційна колегія:

Чернець В. Г. – ректор НАКККіМ, доктор філософії, професор, заслужений працівник освіти України, академік Академії наук вищої освіти України (*голова редколегії*); **Шинкарук В. Д.** – проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків НАКККіМ, доктор філологічних наук, професор (*заст. голови редколегії*); **Кузнєцова І. В.** – вечний секретар НАКККіМ, кандидат філософських наук, доцент, відмінник освіти України (*відповідальна за випуск*); **Демещенко В. В.** – директор Інституту мистецтв та дизайну НАКККіМ, кандидат історичних наук, професор; **Станіславська К. І.** – доктор мистецтвознавства, професор НАКККіМ.

Статті друкуються в авторській редакції. Автори відповідають за достовірність і вірогідність викладеного матеріалу, за належність поданого матеріалу їм особисто, за правильне цитування джерел та посилання на них. Думки авторів можуть не збігатись із позицією редколегії.

© Національна академія керівних кадрів
культури і мистецтв, 2014

© Автори, 2014

шим совершенствованием психической организации человека. В каком направлении оно должно осуществляться?

Вновь обращаясь к законам синергетического миропредставления, можно сказать, что человеческая психика есть своеобразная система. Поскольку одним из условий развития системы является усиление интеграционных процессов, протекающих в ее структуре, то и развитие человеческой психики, как системы, должно отвечать этому принципу. По нашему мнению, дальнейшее эволюционное становление, совершенствование психики человека манифестируется интеграцией в ее структуре подсознания, сознания и сверхсознания, предопределяющей образование самосознания человека.

Полагаем, что именно искусство и есть то, что выявляет интеграционное слияние подсознания, сознания и сверхсознания человека, т.е. выявляет самосознание человека в структуре его психической деятельности, а значит, именно искусство есть то, что следует за культурой в процессе эволюционного развертывания мира. В свете вышесказанного, очевидно, что *искусство – аттрактор культуры*.

Этапом эволюции искусства (искусства вообще) становится музыка, подобно всем рассмотренным системам эволюционирующего мира представляющая собой системное образование. Музыка оказывается наиболее интегрированным (синтезированным и пр.), т.е. – наиболее совершенным воплощением искусства в целом. С чем это связано? Причина такого положения – дальнейшая эволюция психики человека, вызванная новым этапом усиления протекающих в ней интеграционных процессов, в данном случае – интеграцией самосознания, ведущей к обретению подлинного (глубинного) «Я». С такой интеграцией самосознания – подлинным «Я» – мы и встречаемся в музыке, вследствие чего музыка оказывается наиболее совершенным образцом искусства.

*Крюкова Александра Іванівна,
кандидат педагогічних наук, доцент Луганського
національного університету імені Тараса Шевченка
(Україна, м. Луганськ)*

ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Музичне мистецтво як форма суспільної свідомості має відносно самостійні закономірності розвитку, які мають безпосередній вплив

на людину та досліджуються в межах мистецтвознавства. Ці закономірності являють теоретико-методологічне обґрунтування як музичної педагогіки, так і технологій музичного виховання особистості. Об'єктно-суб'єктний зв'язок поміж мистецтвом та особистістю визначають теоретичні концепції музикознавців – Б. Асаф'єва, В. Медушевського, Є. Назайкінського, К. Ручьєвської, завдяки яких теорія музичних інтонацій (Б. Асаф'єв), теорія комунікативної функції музики та багатофункціонального соціокультурного значення музичного мистецтва (В. Медушевський), теорія музичних та немусичних джерел музичних інтонацій (К. Ручьєвська) й теорія зовнішніх і внутрішніх умов сприймання (Є. Назайкінський) розкривають об'єктивні можливості музичного мистецтва впливати на художньо-естетичний розвиток особистості. У межах виділених теорій проблеми художньо-естетичного моделювання засобами музичного мистецтва аналізуються у психолого-педагогічних й мистецтвознавчих дослідженнях (Ю. Афанасьєв, О. Рудницька, В. Медушевський, Ю. Соколовський), що уможливило визначити художньо-естетичне моделювання у якості технології музичного виховання особистості.

Запропонована нами технологія художньо-естетичного моделювання має такі структурні складові: 1) моделювання семантики музичної мови, зміст якого визначають поза музичні, життєві джерела музичних інтонацій; 2) моделювання музичного руху, зміст якого складають емоції, почуття, психічні стани людини; 3) моделювання художнього віддзеркалення мови людини; 4) моделювання сюжетно-тематичного розвитку музичних образів. Основними принципами створення художньо-естетичних моделей є принципи послідовності, творчої активності суб'єкта, ускладнення, зв'язку з життям.

Процес моделювання семантики музичної мови визначають її поза музичні інтонаційні джерела, які мають життєве походження. Умовно можна запропонувати такі групи музичних інтонацій, що мають життєве походження: 1) інтонації, художня образність яких віддзеркалює природні явища, 2) інтонації, художність яких виражає образ людини, її дії, почуття, мову, психічний стан; 3) інтонації, які віддзеркалюють фантастичний, непізнаний світ. Прикладами інтонаційних джерел, образність яких віддзеркалює природу, можуть стати такі: музична картина завірюхи (М. Римський-Корсаков, опера «Снігурка», вступ); наближення ранкового світанку, схід сонця, що освітлює землю яскравим світлом (Й. Гайдн, «Пори року»). Приклади інтонаційних джерел, які відображують людину, її дії, почуття, мову,

можна навести такі: народні веселощі (Р. Шуман, IV симфонія, фінал); залізна поступ (Г. Берліоз, I симфонія, «Фантастична»); батожіння, шмагання Ісуса (Й. С. Бах, «Страсті по Іоанну», патетична арія «О, зласкався!»); манірні поклоніння майбутньої графині (Д. Чимароза, «Тайний шлюб»). Моделі семантики музичної мови базуються на зв'язку мови мистецтва із внутрішнім світом людини, їх зміст немов би поєднує елементи психіки зі звуковою презентацією мистецтва. Моделювання семантики музичної мови передбачає проектування музичних знаків на знайомі явища дійсності (явища природи, образ людини, почуття, фантастичні явища) й обумовлює таку внутрішню активність суб'єкта, яка забезпечить його діяльність зі знаковими операціями. Отже цей тип моделювання відбувається у внутрішньому плані музичного сприйняття й зовнішнє виявлення має у творчих вправах, асоціативних знахідках.

Другим типом художньо-естетичного моделювання є моделювання музичного руху, зміст якого визначають емоції людини. Основу модельованих емоцій складають життєві емоції людини, асоціативні уявлення, й суб'єктивні психічні стани. Організація цього типу моделей передбачає такі вимоги: 1) опосередкування відображених музикою емоцій внутрішньому світу людини; 2) виділення значущості окремих деталей у засобах музичної виразності для передачі характеру емоцій; 3) розрізнення часових меж життєвих та музично-художніх емоцій; 4) диференціація і розвиток означених емоцій. Моделювання емоцій здійснюється за допомогою рухів, пластики, характер яких залежить від певних емоцій. Формування вмінь моделювання музичних емоцій базується на принципі емоційної синхронізації, що обумовлює проектування механізмів музичних образів, які заражають, на людину. У зміст музичного матеріалу, запропонованого для створення моделей, доцільно виділити емоції добра, любові, радості, мужності. Цей тип моделювання надає можливостей за допомогою руху або фізичної дії пропустити кожен емоцію через свою індивідуальну модель. Отже, моделювання емоцій виховує сприймання через художній образ емоцій людини, а в найтонших нюансах музичної емоції вловлювати рухи власної душі.

Змістом третього типу художньо-естетичного моделювання є моделювання людського мовлення. На основі сприйняття й аналізу виразних інтонацій мови людини у фрагментах музичних творів створюються умови для моделювання виразних інтонацій власного мовлення. Послідовність створення цих моделей така:

1) прослухавши фрагмент музичного твору, що відображає виразність мовлення, доцільно подумки зіставити музичне мовлення з природним, людським; 2) виділити художнє заострення характерних рис мелодії мови, її ритму, визначити загальний малюнок звуковисотності, виразність стрибків, акцентів; 3) диференціювати різні художні відтінки музичної мови; 4) визначити ситуацію, або «жанр» втілення такого мовлення в життєдіяльність – створення форми музичного спілкування: діалог, монолог, передача дій, настроїв та інше.

Оснoву організації четвертого типу художньо-естетичного моделювання сюжетно-тематичного розвитку музичних образів складає реалізація принципу музичної драматургії. Цей тип моделювання враховує закономірності сценічної майстерності у такій послідовності: інтерпретація музичного тексту, виділення значеннєвої ідеї твору, його сюжетної лінії; визначення музичної характеристики персонажів, тобто виявлення логіки емоційних відносин між музичними персонажами; розподіл ролей, проектування типів взаємин музичних персонажів на особистісні характеристики. Сюжетно-тематичне моделювання має синтетичний характер, й поєднує попередні типи художніх моделей.

*Макина Анна Владимировна,
кандидат искусствoведения, доцент
Пермской государственной академии
искусства и культуры
(Россия, г. Пермь)*

ФЕНОМЕН ХОРОВОЙ ТЕАТРАЛИЗАЦИИ В ДЕТСКОМ КОЛЛЕКТИВЕ

Хоровая театрализация – одно из самых востребованных направлений современного хорового искусства. За последнее столетие воздействие на художественную практику законов зрелищных форм искусства приобрело обширное значение. Музыка вступает в союз с самыми разными визуальными формами, открывая новые сферы для композиторского и исполнительского творчества. Элементы театра, привносимые в хоровое исполнение, дают импульсы, направляющие фантазию слушателя на восприятие зрительных образов, переводящие музыкальные образы в зримые для наиболее яркого и рельефного воплощения образного смысла произведения.

ЗМІСТ

Мистецький простір: минуле та сучасність

Алфьорова З. І.

Чи можливо відтворити і зберегти традиційні візуальні коди в сучасному культурному просторі? 3

Бедирханов С. А.

Этнопоэтическое сознание лезгинского народа в социокультурном контексте 1920–1980-х годов 5

Гонка О. В.

Про інституційну основу музичної культури Запорізько-Дніпро-петровського регіону другої половини ХХ – початку ХХІ століть 7

Демещенко В. В.

Особливості розвитку авторського кіно в Україні: сучасність та перспективи .. 9

Довгань О. В.

Особливості формування модернізму в культурно-мистецькому просторі 13

Дорохіна Л. О.

Хорове мистецтво в культурно-історичному контексті Чернігівщини на початку ХХ століття 15

Зосім О. Л.

Категорія «сакральне» у сучасній мистецтвознавчій та культурологічній науці .. 17

Карельська Є. В.

Суб'єктний прошарок музичної культури Дніпропетровщини 90-х рр. ХХ – початку ХХІ століть як наукова проблема 20

Кожуховский А. Н.

Применение современных инновационных технологий в процессе изготовления архитектурного макета 22

Колос Д. М.

Постмодерністські тенденції в українських фільмах радянського періоду 24

Коновалова И. Ю.

Личность композитора в дискурсе современного искусствоведения 26

Масич О. В.

Музыка Ф. Шуберта как выражение драматургической идеи фильма 29

Михальчук В. В.

Українська державна культурна політика в галузі образотворчого мистецтва в другій половині ХХ століття (на прикладі діяльності Дирекції художніх виставок України) 32

Моженко М. В.

Майбутнє телебачення 35

Морєнова М. І.

Фільм-катастрофа: гносеологічний аспект 37

Морозова О. О.

Розміщення реклами на телебаченні: технологічні та інформаційні аспекти ... 40

Оленєв О. А.	
Антропологія соціальних мереж: критика цифрової сучасності	42
Павельчук І. А.	
Інспірації імпресіонізму в практиці Олекси Шатківського в період варшавського навчання 1931–1939-х років	45
Паріс О. А.	
Діяльність Євгена Цегельського у контексті національно- культурного відродження Галичини 1930-х рр.	47
Первишева І. Б.	
Феномен міжкадрово-внутрішньокадрового монтажу в сучасному екранному мистецтві	50
Пискарева І. Н.	
Основные цели и задачи разработки проектов художественного декорирования и дизайна предметов быта	51
Погребняк Г. П.	
Технологія дистрибуції авторського кіно: до постановки проблеми	53
Полехина Е. А.	
«4’33’’»	56
Романенкова Ю. В.	
«Обратная сторона титанизма» современного арт-пространства	58
Рябуха Н. А.	
Феномен звукового образу мира в контексте современного мироощущения ...	64
Собкович О. С.	
Виставкова діяльність художніх об’єднань та товариств Києва в дзеркалі художньої критики міста початку ХХ ст.	67
Собкович О. С.	
Живопис Петра Холодного 1900–1912 рр.	69
Станіславська К. І.	
«Пиріжок» і «порошок»: до питання розвитку поетичної творчості в Інтернеті ..	71
Супрун О. В.	
Особливості «шопенівського напрямку» в польському джазі	73
Трофимчук О. П.	
Проблема використання візуальної деталі у побудові драматургії екранного твору	76
Чупріна Н. В.	
Вінтаж як тенденція сучасної індустрії моди	79
Шак Т. Ф.	
Музыка как компонент анимационного фильма (на материале творчества режиссера Г. Бардина)	82
Шумакова С. Н.	
О сущностных основах современного отечественного циркового искусства ...	84
Юрченко К. С.	
Образ Богородиці Страждальної в українському сакральному мистецтві ХVIII ст.: бароко та класицизм	87

Режисура та звукорежисура: мистецтво, освіта, технології

Барнич М. М. Обманщик як прототип актора.	90
Грищенко В. І. Мультимедіа в освіті та культурі	92
Грушецький Я. І. Театр ляльок України. Пастки «закритого простору»	95
Канівець І. А. Варіативність у режисурі екранного твору як нова мистецька технологія у сучасному культурному просторі	97
Козлин В. І. Современные методы обучения сольфеджио для развития музыкального слуха будущего звукорежиссера	100
Косінова О. М. Оптимізація формування естетичної складової професійної підготовки майбутніх спеціалістів засобами театральної творчої діяльності	101
Куц Є. В. Інтерфейс музичного інструменту: до визначення поняття	104
Лазарєв С. Г. Кореляція розвитку технологій і еволюції електронної музики	106
Лачко О. Ю. Енвайронмент – новаторська театральна практика ХХ століття	108
Маковець І. М. Органічна режисура масового театралізованого дійства Бориса Шарварка	110
Матушенко В. Б. Пролог та епілог сучасного сценарію масових свят	113
Набоков Р. Г. Жанрова різноманітність масових форм театального мистецтва	115
Прокопова Н. Л. Культурно-исторический подход в анализе речевого искусства	118
Сорока І. І. Г. Крісті про підтекст	120
Ужинський М. Ю. Sound designer – генеза звукового образу у кіномистецтві	123
Ус А. В. Особенности трансляции на видеоэкраны массовых эстрадно- театрализованных и праздничных мероприятий	125
Шлемко О. Д. Марія Заньковецька і гуцульський театр	127

Питання мистецької та загальної педагогіки

Аніщенко О. В. Особистісна зорієнтованість педагогічних технологій в освіті дорослих	131
--	-----

Бошук Г. А.	
Использование информационных технологий в обучении музыкантов исполнительских направлений	133
Клюев А. С.	
Музыкознание сегодня: направление підготовки специалистов	136
Крюкова О. І.	
Художньо-естетичне моделювання як технологія музичного виховання особистості	138
Макина А. В.	
Феномен хоровой театрализации в детском коллективе	141
Мартинюк Т. В.	
Про виховний потенціал змісту наскрізної програми «Мій Запорізький край» ..	144
Остапенко Н. І.	
Поняття «методична підготовка майбутнього вчителя музики» у контексті фахової підготовки	146
Павленко О. М.	
Етапи формування вмінь джазової імпровізації педагога-музиканта у фаховій підготовці	148
Попович Н. М.	
Роль виконавської активності у формуванні професійно-особистісного досвіду майбутнього вчителя музики	150
Редя В. Я.	
Прикладне музикознавство: про актуальність напряму у фаховій підготовці музикознавців	152
Ткаченко Н. М.	
Хорове виконавство як фактор виховання духовно розвиненої особистості ...	155
Топилко О. В., Топилко Н. Є.	
Деякі аспекти музейної педагогіки (з досвіду роботи науково-дослідного відділу музейних програм і проектів Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника)	157
Щербініна О. М.	
Комп'ютерні технології як компонент сучасної мистецької освіти	160

Культура, мистецтво, художньо-інформаційні технології: дослідницькі практики молоді

Акулова Є. В.	
Етапи інформаційного супроводу вистави в сучасному театральному процесі...	163
Грїбінчук Г. Ю.	
Технічні засоби в оформленні масових свят та вистав: перші фахівці «сценічних чудес»	164
Кірдеєва М. О.	
Штрихи до портрету Томаса Уїлкса в контексті англійського Відродження ..	166
Кобзий Е. П.	
Массовая визуальная культура и тенденции ее развития	168

Літченко Є. В.	
Особливості звукозапису класичної музики	171
Новак В. М.	
Фестиваль монодрам «Марія».....	173
Одинцов Ю. К.	
Мриданга: история происхождения и особенноси конструкции	174
Осадча О. А.	
Християнські ремінсценції в арт-проектах сучасних українських митців 2000-х рр.	176
Прокопчук Н. О.	
Причини виникнення японського театру буто	179
Радовська О. Г.	
До питання професійного портрету звукорежисера	181
Тесля В. В.	
Варвара Каринская и Голливуд	182
Торушанко І. І.	
Особливості підбору вокального репертуару для студентів-акторів	183
Чежина М. О.	
Особливості методу роботи М. В. Гіляровського на прикладі вистави «Король Лір»	185

Підписано до друку 1.04.2014. Формат 60x84^{1/16}
Друк офсетний. Умовн. др. арк. _____. Тираж 50 прим. Зам. _____

Видавець і виготовлювач
Друкарня Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
Адреса: 01015, Київ–15, вул. Лаврська, 9
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 2544 від 27.06.2006.